

منشور زبانها

ترجمه از ناصر ایرانپور

- کشورهای عضو شورای اروپا که منشور^۱ حاضر را برای رشد و حمایت از زبانهای مناطق و اقلیتهای ملی امضاء نموده‌اند
- نظر به اینکه هدف دستیابی به رابطهای تنگاتنگتر بین صفوف خود جهت حفظ و رشد آرمانها و اصولی که میراث مشترک همه‌ی آنهاست را دنبال می‌کنند؛
 - با توجه به اینکه حفظ زبانهای تاریخیاً شکل‌گرفته‌ی منطقه‌ای و زبانهای اقلیتهای ملی اروپا که برخی از آنها در معرض از بین رفتن تدریجی می‌باشند در خدمت حفظ و رشد سنن و ثروت فرهنگی اروپا قرار دارد؛
 - نظر به اینکه استفاده از زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای یک حق سلب‌نشده‌ی ملی باشد و در انطباق با اصول مندرج در پیمان ملل متحد در مورد حقوق مدنی و سیاسی است و با روح ناظر بر کنوانسیون شورای اروپا برای حقوق بشر و آزادیهای پایه‌ای منطبق می‌باشد؛
 - با در نظر داشت تلاشهایی که در چهارچوب «کنفرانس امنیت و همکاری اروپا» انجام گرفته و بویژه با توجه به توافقنامه‌ی پایانی هلسینکی ۱۹۷۵ و سند دیدار کوینهاگن در سال ۱۹۹۰؛
 - با تأکید بر اهمیت روابط فرهنگی با همدیگر و امر چند زبانی؛
 - همچنین نظر به اینکه حفظ و حمایت از زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای نباید تأثیر منفی بر زبانهای اداری و ضرورت یادگیری آنها بگذارد؛
 - با علم بر اینکه حفظ و تقویت زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای در کشورها و مناطق مختلف اروپا کمک شایانی به بنای یک اروپای مبتنی بر اصول دمکراسی و تنوع فرهنگی در چهارچوب استقلال و حاکمیت ملی می‌نماید؛
 - و بالاخره با عنایت به شرایط ویژه و سنتهای تاریخی در مناطق مختلف کشورهای اروپا،
- روی اصول زیر به توافق رسیده‌اند:

بخش اول – اصول کلی

ماده‌ی ۱: تعریف مفاهیم

- به مفهوم این منشور
- الف) اصطلاح «زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای» به زبانهایی گفته می‌شود که یک: ستاً در منطقه‌ی خاصی از یک کشور مورد استفاده‌ی گروهی از شهروندان این کشور قرار می‌گیرد که از نظر تعداد از بقیه‌ی مردم آن کشور کوچکترند
- دو: و با زبان یا زبانهای رسمی کشور متفاوت است (البته این مفهوم لهجه‌های زبان یا زبانهای رسمی کشور و همچنین زبان مهاجرین را در برنمی‌گیرد)؛
- ب) اصطلاح «منطقه‌ای» که این زبانها در آن بکار برده می‌شوند» به منطقه‌ی جغرافیایی اطلاق می‌شود که در آن، زبان مربوطه زبان بیان و ارتباط آن تعداد از مردم است که پذیرش اقدامات در نظر گرفته شده در این منشور برای حفظ و رشد زبانهای آنها را موجه می‌سازد؛
- ت) اصطلاح «زبانهایی که ریشتهاً منطقه‌ای نیستند» به زبانهایی گفته می‌شود که هر چند ستاً در این کشور بکار می‌روند و با زبان یا زبانهای مابقی اهالی آن کشور فرق دارند، اما به منطقه خاصی از آن کشور تعلق ندارند.

ماده‌ی ۲: تعهدات

- (۱) هر یک از طرفین این قرارداد متعهد می‌شوند که بخش دوم این منشور را در مورد تمام زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتهای ملی که در قلمرو آن کشور بکار برده می‌شوند و با مفهوم تعریف شده در ماده‌ی ۱ منطبق می‌باشند اجرا نمایند.

^۱ عنوان اصلی تفاهنامه «منشور اروپا برای زبانهای منطقه‌ای و اقلیتهای» (EUROPEAN CHARTER FOR REGIONAL OR MINORITY LANGUAGES) می‌باشد (مترجم).

(۲) در ارتباط با هر زبانی که بر اساس ماده‌ی ۳ هنگام تصویب، پذیرش و صدور مجوز مربوطه از طرف کشورهای امضاءکننده نام برده می‌شود، هر یک از این کشورها متعهد می‌شوند حداقل ۳۵ بند و زیربند از بخش سوم این منشور را اجرا کنند، از جمله ۳ بند از هر یک از ماده‌های ۸ و ۱۲ و یک بند از هر یک از ماده‌های ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۳ را.

ماده‌ی ۳: جزئیات اجرای مفاد منشور

- (۱) هر یک از کشورهای طرف این قرارداد باید در سندی که در ارتباط با تصویب، پذیرش و موافقت رسمی با این منشور صادر می‌کنند، هر یک از زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتهای ملی خود و یا آن زبانهای دولتی [رسمی] را که در قلمرو آن کشور و یا بخشهایی از آن کمتر رایج و با موازین تصریح شده در بند ۲ ماده‌ی ۲ منطبق هستند را نام ببرند.
- (۲) آنها همچنین پس از آن نیز هر زمان که بخواهند می‌توانند به دبیرکل گزارش دهند که تعهدات منتج از ماده‌ها و بندهای دیگری را که قبلاً در سند مربوط به تصویب، پذیرش و موافقت رسمی با این منشور نام نبرده بودند را اکنون پذیرفته‌اند و یا اینکه گزارش دهند که آنها بند ۱ را در ارتباط با زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتهای ملی خود و یا آن زبانهای دولتی [رسمی] که در مقیاس کل کشور و یا بخشهایی از آن کمتر رایج هستند را اجرا می‌کنند.
- (۳) تعهداتی که بر اساس بند ۲ پذیرفته شده‌اند بعنوان بخش تفکیک‌ناپذیر از تصویب، پذیرش و موافقت رسمی نامبرده محسوب می‌شوند و از روز ارائه‌ی گزارش به دبیرکل اعتبار می‌یابند.

ماده‌ی ۴: مکانیسمهای حمایتی موجود

- (۱) مقرره‌های این منشور نباید بعنوان تحدید و تضعیف حقوقی که در کنوانسیون حقوق بشر اروپا تضمین شده‌اند تفسیر شوند.
- (۲) این منشور موازین و مقرراتی را که در کشورهای امضاءکننده آن وجود داشته‌اند و یا موضوع توافقات دو یا چندجانبه بوده‌اند، دست نخورده می‌گذارد، چنانچه آنها جایگاه حقوقی بالاتری برای زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتهای ملی و برای آحاد اقلیتهای ملی قائل شده‌اند.

ماده‌ی ۵: تعهدات موجود

موازین تعیین شده در این منشور نباید طوری تفسیر و ارزیابی شوند که گویا آنها حق در پیش گرفتن کردار و انجام عملی را با هدف زیر پا گذاشتن منشور سازمان ملل متحد و دیگر تعهدات بین‌المللی، من جمله ضدیت با اصل حفظ استقلال و حق حاکمیت ملی کشورها را شامل می‌شوند.

ماده‌ی ۶: اطلاعات

طرفین قرارداد متعهد می‌شوند مراتب این را فراهم آورند تا ادارات، سازمانها و مردم در مورد حقوق و وظایف برشمرده در این منشور آگاه گردند.

بخش دوم – اهداف و اصول در انطباق با بند ۱ ماده‌ی ۲

ماده‌ی ۷: اهداف و اصول

- (۱) با توجه به زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتهای طرفین این قرارداد در مناطقی که این زبانها بکاربرده می‌شوند اهداف و اصول زیر را با رعایت شرایط ویژه‌ی هر یک از این زبانها مبنای سیاست، قانونگذاری و عملکرد دولتی خویش قرار می‌دهند:
 - الف) به رسمیت شناسی زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتهای بعنوان نماد ثروت و گنجینه‌ی فرهنگی؛
 - ب) عنایت و احترام‌گذاری به مناطق جغرافیایی هر یک از این زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتهای در ساختار اداری موجود و یا هنگام تغییر در تقسیمات کشوری در جهت تضمین عدم ممانعت از رشد و اعتلای این زبانها؛
 - ت) ضرورت برخورد قاطعانه برای حفظ و رشد زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتهای؛
 - ث) تسهیل استفاده کلامی و نوشتاری از زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتهای در زندگی اجتماعی و در حوزه‌ی خصوصی و یا ترغیب به استفاده از آنها؛

- (ج) حفظ و توسعه‌ی رابطه در زمینه‌های مندرج در این منشور بین گروههای از مردم که به یک شکل معین و یا اشکال مشابه به یک زبان واحد منطقه‌ای یا زبان یک اقلیت ملی سخن می‌گویند و همچنین ایجاد رابطه‌ی فرهنگی بین گروههای از مردم که زبانهای متفاوتی دارند؛
- (ح) در اختیار گذاشتن مکانیسمها و امکانات لازم برای تحصیل و تدریس زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها در تمام مراحل مناسب؛
- (خ) ایجاد مؤسسات برای آموزش زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها به کسانی که با این زبانها سخن نمی‌گویند، اما چون در آن مناطق زندگی می‌کنند، مایل به یادگیری زبان آنها هستند؛
- (د) پشتیبانی [مالی، معنوی و قانونی] از تحقیقات در زمینه‌ی زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها در دانشگاهها یا در مؤسسات هم‌تراز؛
- (ذ) حمایت [مالی، معنوی و قانونی] از اشکال مناسب برای تبادل فرامرزی در زمینه‌هایی که در این منشور قید شده‌اند و در ارتباط با زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتها ملی که در دو یا چند کشور به یک شیوه‌ی واحد و شیوه‌های مشابه بکار برده می‌شوند.
- (۲) طرفین قرارداد متعهد می‌شوند، چنانچه این کار تاکنون اتفاق نیافته، هر نوع تمایز، طرد، محدودسازی و ارجح قائل شدن ناروای زبان یک منطقه یا اقلیت ملی را که معطوف به ممانعت از حفظ و رشد و به خطر انداختن موجودیت آن است از میان بردارند. اقداماتی که به نفع زبانهای مناطق و اقلیتهای ملی و با عنایت درخور به موقعیت ویژه‌ی آنها و جهت برقراری برابری بین سخنوران این زبانها و مابقی مردم کشور در پیش گرفته می‌شوند، بعنوان عملی تبعیض‌آمیز در مقابل سخنوران زبانهایی که کاربرد وسیعتری دارند، محسوب نمی‌شود.
- (۳) طرفین قرارداد متعهد می‌شوند، از طریق اقدامات شایسته تفاهم متقابل بین گروههای زبانی کشور را تقویت کنند. این امر بویژه از طریق جزو اهداف نظام آموزش و پرورش قرارداد احترام و تفاهم و مدارا در مقابل زبانهای مناطق و اقلیتهای ملی و از طریق ترغیب رسانه‌های همگانی برای دنبال کردن این هدف میسر است.
- (۴) طرفین قرارداد در سیاستگذاری در ارتباط با زبانهای مناطق و یا زبانهای اقلیتهای ملی نیازها و آمالهای سخنوران این زبانها را مورد توجه قرار می‌دهند. آنها فراخوانده می‌شوند در صورت ضرورت مجامعی جهت مشاوره‌ی ادارات در تمام امور مربوط به زبانهای مناطق یا زبانهای اقلیتهای ملی ایجاد کنند.
- (۵) طرفین قرارداد متعهد می‌شوند، اصول مندرج در بندهای ۱ الی ۴ این بخش را مضموناً در مورد زبانهایی که تعلق به منطقه‌ی خاصی ندارند را اجرا کنند. البته در مورد این زبانها نوع و حجم اقداماتی که در پیش گرفته می‌شوند برای اینکه کارایی لازم به این منشور بخشیده شود، منعطف و تغییرپذیر در نظر گرفته می‌شوند، در عین حال که نیازها و آرزوهای گروههایی که این زبانها را بکار می‌برند، دخیل داده شده و سنتها و ویژگی‌های آنها مورد توجه قرار می‌گیرند.

بخش سوم – اقدامات برای تقویت کاربرد زبانهای مناطق و یا زبانهای اقلیتهای ملی در زندگی

اجتماعی در هماهنگی با تعهداتی که بر اساس بند ۲ ماده‌ی ۲ این منشور پذیرفته شده‌اند

ماده‌ی ۸: آموزش و پرورش

- (۱) در بخش آموزش و پرورش طرفین قرارداد متعهد می‌شوند در مناطقی که این زبانها بکار می‌روند، بادر نظر داشت موقعیت ویژه‌ی هر یک از این زبانها و بدون لطمه خوردن آموزش زبان یا زبانهای کشور
- الف) یک: پرورش کودکان در مرحله‌ی قبل از مدرسه [مهد کودک، کود کستان] در یا به زبانهای مربوطه‌ی مناطق یا اقلیتهای ملی عرضه شود یا
- دو: بخش مهمی از پرورش کودکان در مرحله‌ی قبل از مدرسه به زبانهای مناطق و اقلیتهای ملی عرضه شود یا
- سه: یکی از اقداماتی را که در زیربندهای یک و دو این بند نام برده شده‌اند، دست کم در مورد دانش‌آموزانی اجرا کنند که والدین آنها خواهان آن هستند و تعداد این دانش‌آموزان کافی تشخیص داده شوند؛
- چهار: در صورتیکه ارگانهای دولتی فاقد مسئولیت مستقیم در زمینه‌ی پرورش پیش‌مدرسه‌ای باشند، دست کم اقداماتی را که در زیربندهای یک تا سه‌ی این بند در نظر گرفته شده‌اند را مورد حمایت قرار دهند و یا ارگانهای مسئول را ترغیب به اجرای آنها کنند؛
- ب) یک: آموزش در مرحله‌ی ابتدایی به زبانهای مربوطه‌ی مناطق یا اقلیتهای ملی عرضه شود یا
- دو: بخش مهمی از آموزش در مرحله‌ی ابتدایی به زبانهای مناطق و اقلیتهای ملی عرضه شود یا
- سه: تدریس زبانهای مناطق و اقلیتهای ملی را جزو برنامه‌ی آموزشی مدارس ابتدایی قرار دهند یا

- چهار: یکی از اقداماتی را که در زیربندهای یک تا سه این بند نام برده شده‌اند، دست کم در مورد دانش‌آموزانی اجرا کنند که والدین آنها خواهان آن هستند و تعداد این دانش‌آموزان کافی تشخیص داده شوند؛
- (ت) یک: آموزش در مرحله‌ی دوم تحصیلی [از کلاس پنجم تا اخذ دیپلم] به زبانهای مربوطه‌ی مناطق یا اقلیتها عرضه شود یا دو: بخش مهمی از آموزش در مرحله‌ی دوم تحصیلی به زبانهای مناطق و اقلیتهای ملی عرضه شود یا سه: تدریس زبانهای مناطق و اقلیتهای ملی را جزو برنامه‌ی آموزشی مدارس مرحله‌ی دوم تحصیلی قرار دهند یا چهار: یکی از اقداماتی را که در زیربندهای یک تا سه این بند نام برده شده‌اند را دست کم در مورد دانش‌آموزانی اجرا کنند که والدین آنها خواهان آن هستند و تعداد این دانش‌آموزان کافی تشخیص داده شوند؛
- (ث) یک: تحصیلات در آموزش فنی و حرفه‌ای به زبانهای مربوطه‌ی مناطق یا اقلیتهای ملی عرضه شود یا دو: بخش مهمی از آموزش فنی و حرفه‌ای به زبانهای مناطق و اقلیتهای ملی عرضه شود یا سه: تدریس زبانهای مناطق و اقلیتهای ملی را جزو برنامه‌ی آموزشی مؤسسات فنی و حرفه‌ای قرار دهند یا چهار: یکی از اقداماتی را که در زیربندهای یک تا سه این بند نام برده شده‌اند، را دست کم در مورد دانش‌آموزانی اجرا کنند که والدین آنها خواهان آن هستند و تعداد این دانش‌آموزان کافی تشخیص داده شوند؛
- (ج) یک: تحصیلات در دانشگاهها و مدارس عالی به زبانهای مربوطه‌ی مناطق یا اقلیتهای ملی عرضه شود یا دو: امکاناتی برای تحصیل این زبانها بعنوان رشته‌های دانشگاهی در دانشگاهها و مدارس عالی عرضه شود یا سه: در صورتیکه دولتها نتوانند بخاطر نقش و اختیاراتش در زمینه‌ی مؤسسات آموزش عالی^۲ زیربندهای یک و دو این بند را اجرا کنند، آنها باید دست کم نهادها و مؤسسات مربوطه را برای اجرای آنها ترغیب کنند و یا اجازه بدهند که در دانشگاهها و مدارس عالی تدریس به زبان مناطق یا اقلیتهای ملی باشد و یا امکانات لازم را برای تحصیل این زبانها در دانشگاهها بعنوان رشته‌ی تحصیلی فراهم آورند؛
- (ح) یک: مراتب این را فراهم آورند که در آموزش بزرگسالان و در صورت ادامه‌ی تحصیل دوره‌هایی ارائه شوند که تمام یا بخشی از آن به زبانهای مناطق یا اقلیتهای ملی باشد؛ دو: این زبانها را در آموزش بزرگسالان و در صورت ادامه‌ی تحصیل عرضه کنند؛ سه: در صورتیکه ارگانهای دولتی فاقد مسئولیت مستقیم در زمینه‌ی آموزش بزرگسالان و برای مرحله‌ی ادامه‌ی تحصیل باشند، عرضه‌ی این زبانها را بعنوان مواد درسی آموزش بزرگسالان و در مرحله‌ی ادامه‌ی تحصیل مورد حمایت قرار دهند و یا ارگانهای مسئول را ترغیب به اجرای آنها کنند؛
- (خ) مراتب تدریس و آموزش درس تاریخ و فرهنگ، که در زبان منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی تبلور پیدا می‌کند، فراهم آورند؛
- (د) مراتب تربیت و بسط تعلیمات معلمان را که برای اجرای مفاد بندهای الف تا خ لازم می‌باشند و طرفین قرارداد پذیرفته‌اند را فراهم آورند؛
- (ذ) یک یا چند ارگان ناظر را جهت نظارت بر اقداماتی که معطوف به بنیادگرایی و توسعه‌ی آموزش زبانهای مناطق و اقلیتها می‌باشند و همچنین برای نظارت بر میزان پیشرفتهای بعمل آمده در این زمینه را بکار گمارند، این ارگان یا ارگانها باید مرتب گزارشات خود را ارائه دهند و آنها منتشر شوند.
- (۲) در بخش آموزش و پرورش طرفین قرارداد متعهد می‌شوند که در خارج از مناطقی که زبانهای مناطق و اقلیتهای ملی سنتاً بکار می‌روند، تدریس زبان مناطق و اقلیتها و یا آموزش به این زبان در تمام مراحل آموزشی را اجازه دهند، اجرای آنها ترغیب کنند و خود آنها عرضه کنند، چنانچه تعداد سخنوران این زبان این را موجه می‌سازد.

ماده‌ی ۹: ادارات دادگستری

- (۱) طرفین قرارداد متعهد می‌شوند در رابطه با آن حوزه‌های دادگاهها که در آنها تعداد جمعیت اهالی با زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی آنقدر است که اقدامات ذیل را موجه سازند، با در نظر داشت موقعیت هر یک از این زبانها و تحت این شرط که بهره‌گیری از امکانات برشمرده در این بند به تشخیص قاضی مانع اجرای قوانین نگردد:
- الف) در دادرسی کیفری:
- یک: مراتب این را فراهم آورند که دادگاهها - چنانچه یکی از طرفین آن را درخواست کند - دادرسی را به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها پیش‌ببرند و یا دو: تضمین کنند که متهم حق این را داشته باشد، زبان منطقه‌ای یا اقلیت ملی خود را بکار ببرد و یا سه: مراتب این را فراهم آورند که تقاضاها و اسناد و مدارک اثباتی، کتبی باشند یا شفاهی، صرفاً به این دلیل که آنها به یک زبان منطقه‌ای یا زبان یک اقلیت ملی هستند، نامعتبر قلمداد نگردند، و یا

^۲ مثلاً به این دلیل که امر فرهنگ و آموزش و پرورش جزو حوزه‌ی اختیارات ایالتها می‌باشد و نه دولت مرکزی یا فدرال. (م.)

چهار: در صورتیکه درخواست شود، مدارکی که با جریان دادگاهی مربوط هستند به زبان مربوطه‌ی منطقه یا اقلیت ملی نوشته شوند،

اگر لازم باشد از طریق بکارگیری مترجم، بدون اینکه این کار خرجی برای طرفین نزاع دربرداشته باشد؛

(ب) در دادرسی مدنی:

یک: امکان این را فراهم آورند که دادگاه - چنانچه یکی از طرفین آن را بخواهد - دادرسی را به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها پیش‌برند و یا

دو: اجازه داده شود که هر یک از طرفین نزاع، در صورتیکه وی باید شخصاً حضور پیدا کند، بتواند از زبان منطقه‌ای یا اقلیت ملی خود بهره‌گیری، بدون اینکه اینکار برای وی مخارج اضافی به همراه داشته باشد، و یا

سه: اجازه داده شود که اسناد و مدارک اثباتی به زبان منطقه‌ای یا اقلیت ملی ارائه شوند،

اگر ضروری بود از مترجم استفاده شود؛

(ت) در دادرسی اداری:

یک: امکان این فراهم گردد که دادگاهها - اگر یکی از طرفین آن را طلب نمود - دادرسی به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی پیش‌برده شود، و یا

دو: اجازه داده شود که هر یک از طرفین نزاع، در صورتیکه وی باید شخصاً حضور پیدا کند، بتواند از زبان منطقه‌ای یا اقلیت ملی خود بهره‌گیری، بدون اینکه اینکار برای وی مخارج اضافی به همراه داشته باشد، و یا

سه: اجازه داده شود که اسناد و مدارک اثباتی به زبان منطقه‌ای یا اقلیت ملی ارائه شوند،

اگر ضروری بود از مترجم استفاده شود؛

(ث) این امکان فراهم گردد که برای طرفین دعوا به دلیل اجرای مندرجات حرف ب، رقم یک و سه و حرف ت، رقم یک و سه و همچنین به سبب استفاده ضروری از مترجم هزینه‌های اضافی بوجود نیایند.

(۲) طرفین قرارداد متعهد می‌شوند که:

الف) اعتبار قانونی اسناد قانونی که در داخل کشور نوشته شده‌اند تنها به صرف این که به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها نگاشته شده‌اند زیر سوال نرود، یا

ب) اعتبار قانونی اسناد قانونی که در داخل کشور نوشته شده‌اند در رابطه‌ی بین طرفین تنها به صرف این که به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها نگاشته شده‌اند نفی نشود و ترتیبی داده شود که این اسناد تنها به شرطی بر علیه شخص ثالثی که این زبان را نمی‌فهمد بکار رود که محتوی آن برای وی از طرف شخص یا کسانی که آن را بکار می‌برند روشن شود، یا

ت) اعتبار قانونی اسناد قانونی که در داخل کشور نوشته شده‌اند در رابطه‌ی بین طرفین تنها به صرف این که به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها نگاشته شده‌اند زیر سوال نرود.

(۳) طرفین قرارداد متعهد می‌شوند، مهمترین متون قوانین کشور و همچنین آن قوانین که بطور ویژه در مورد اشخاصی هستند که این زبانهای را بکار می‌برند، به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها در دسترس قرار داده شوند، در صورتیکه آنها به شیوه‌های دیگری در دسترس نباشند.

ماده ۱۰: ادارات و مؤسسات خدماتی دولتی

(۱) در آن حوزه‌های اداری که در آنها تعداد جمعیت سخنوران زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی آنقدر بالا است که اقدامات ذیل را موجه سازند، طرفین قرارداد با در نظر داشت موقعیت هر یک از این زبانها و در چهارچوب معقولانه متعهد می‌شوند:

الف) یک: تضمین کنند که دستگاه اداری زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتهای ملی بکار ببرند، یا

دو: تضمین کنند که آن دسته از کارمندان و کارکنان خود که در ارتباط مستقیم با مردم هستند در برخورد با مردمی که از زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی دارند، از این زبانها استفاده کنند، یا

سه: تضمین کنند که کسانی که از زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی استفاده می‌کنند، بتوانند به این زبانها درخواستهای شفاهی یا کتبی خود را ارائه کنند و به همین زبانها هم پاسخ خود را دریافت دارند، یا

چهار: تضمین کنند که کسانی که از زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی استفاده می‌کنند، بتوانند به این زبانها درخواستهای شفاهی یا کتبی خود را ارائه کنند، یا

پنج: تضمین کنند که کسانی که از زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی استفاده می‌کنند، بتوانند اسنادی که به این زبانها نگاشته شده‌اند را ارائه کنند و بدون آنکه اعتبار قانونی آنها نفی شود؛

(ب) متون [موازن و مقررات] و برگه‌ها [پرسشنامه‌ها و درخواستنامه‌های] اداری را که کاربرد عمومی دارند به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی و یا دوزبانه در اختیار عموم قرار دهند؛

(ت) اجازه دهند که ادارات دولتی مدارک و نوشتجات اداری را به زبان منطقه‌ای یا اقلیت ملی تنظیم کنند.

- (٢) در ارتباط با ادارات محلی و منطقه‌ای که در حوزه‌های اداری آنها تعداد جمعیت سخنوران زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی آنقدر است که اقدامات ذیل را موجه سازند، طرفین قرارداد متعهد می‌شوند اجازه بدهند و یا ترغیب این را کنند که:
- الف) زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی در ادارات دولتی منطقه‌ای و محلی مورد استفاده قرار گیرند؛
- ب) مردم این امکان را داشته باشند که به زبانهای منطقه‌ای و اقلیت ملی خود تقاضاهای کتبی و شفاهی بنمایند؛
- ت) اسناد رسمی ادارات منطقه‌ای از جانب آنها به زبانهای منطقه‌ای و اقلیتهای ملی مربوطه نیز انتشار یابند؛
- ث) اسناد رسمی ادارات محلی از جانب آنها به زبانهای منطقه‌ای و اقلیتهای ملی مربوطه نیز انتشار یابند؛
- ث) زبانهای منطقه‌ای و اقلیتهای ملی در جلسات شوراها در سطح ادارات منطقه‌ای مورد استفاده قرار گیرد، بدون اینکه کاربرد زبان یا زبانهای رسمی منتفی گردد؛
- ج) زبانهای منطقه‌ای و اقلیتهای ملی در جلسات شوراها در سطح ادارات محلی مورد استفاده قرار گیرد، بدون اینکه کاربرد زبان یا زبانهای رسمی منتفی گردد؛
- ح) اشکال سنتی و دقیق نام اماکن به زبانهای منطقه‌ای و اقلیتهای پذیرفته و مورد استفاده قرار گیرد، اگر ضروری باشد به همراه آن نام در زبان یا زبانهای رسمی کشور.
- (٣) در ارتباط با خدمات عمومی که از طرف خود ادارات دولتی و یا [از طرف افراد یا شرکتهای خصوصی] به وکالت از طرف آنها ارائه می‌شوند، طرفین قرارداد در منطقه‌ای که زبان منطقه‌ای یا زبان یک اقلیت ملی بکار می‌رود با رعایت وضعیت ویژه هر زبان و در چهارچوب معقولانه متعهد می‌شوند:
- الف) تضمین کنند که زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی هنگام ارائه خدمات مورد استفاده گیرد، یا
- ب) تضمین کنند که اشخاصی که به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی سخن می‌گویند به همین زبانها هم درخواستهای خود را بکنند و پاسخ آن را هم دریافت کنند، یا
- ت) اجازه بدهند که اشخاصی که به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی سخن می‌گویند بتوانند به همین زبانها هم تقاضاهای خود را بکنند.
- (٤) طرفین قرارداد متعهد می‌شوند یک یا چند مورد از اقدامات زیر را در پیش بگیرند، برای اینکه مفادی که از بندهای ١، ٢ و ٣ پذیرفته‌اند به مرحله‌ی اجرا برسانند:
- الف) ترجمه در و به میزان ضرور؛
- ب) استخدام و، اگر لازم باشد تعلیم کارمندان و دیگر خدمه‌ی بخش دولتی؛
- ت) در صورت امکان ترتیب اثر دادن به آرزوهای خدمه‌ی ادارات دولتی که از توانایی لازم در یک زبان منطقه‌ای یا اقلیت ملی برخوردارند، برای بکارگیری و انتقال آنها به منطقه‌ای که در آن این زبانها مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- (٥) طرفین قرارداد متعهد می‌شوند، اجازه‌ی استفاده و ثبت نامهای خانوادگی در زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتهای ملی را به درخواست خود طرف بدهند.

ماده‌ی ١١: وسایل ارتباط جمعی

- (١) طرفین قرارداد متعهد می‌شوند برای سخنوران زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی در مناطقی که این زبانها مورد استفاده قرار می‌گیرند، با رعایت شرایط ویژه هر زبان و به میزانی که ارگانهای دولتی با یا بلاواسطه مسئولیت، اختیارات و نفوذ دارند و با رعایت اصل استقلال و خودمختاری رسانه‌های همگانی اقدامات ذیل را انجام دهند:
- الف) تا آنجایی که رادیو و تلویزیون یک رسالت عمومی^٣ [مثلاً اطلاع رسانی، شکل‌دهی افکار عمومی، کنترل دولت] برعهده دارد:
- یک: ایجاد حداقل یک فرستنده‌ی رادیو و یک تلویزیون را به زبانهای مناطق یا اقلیتهای ملی تضمین کنند یا
- دو: ایجاد حداقل یک فرستنده‌ی رادیو و یک تلویزیون را به زبانهای مناطق یا اقلیتهای ملی مورد تشویق و حمایت قرار دهند و یا تسهیل کنند یا
- سه: تدارکات و مقدمات لازم را انجام دهند، برای اینکه سازمانهای رادیو و تلویزیون بتوانند برنامه‌هایی را به زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتهای ملی تهیه و عرضه کنند؛
- ب) یک: ایجاد حداقل یک فرستنده‌ی رادیویی را به زبانهای مناطق یا اقلیتهای ملی مورد تشویق و حمایت قرار دهند و یا تسهیل کنند یا
- دو: بخش منظم برنامه‌های رادیویی را به زبانهای مناطق یا اقلیتهای ملی مورد تشویق و حمایت قرار دهند و یا تسهیل کنند یا
- ت) یک: ایجاد حداقل یک فرستنده‌ی تلویزیونی را به زبانهای مناطق یا اقلیتهای ملی مورد تشویق و حمایت قرار دهند و یا تسهیل کنند یا

^٣ وسایل ارتباط جمعی که از طرف بخش خصوصی اداره می‌شوند همچون رسالتی برعهده ندارند. (م.)

دو: پخش منظم برنامه‌های تلویزیونی را به زبانهای مناطق یا اقلیتهای ملی مورد تشویق و حمایت قرار دهند و یا تسهیل کنند؛
 (ث) تولید و پخش آثار صوتی و صوتی-تصویری به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها را مورد تشویق و حمایت قرار دهند و یا تسهیل کنند؛
 (ج) یک: انتشار و حفظ حداقل یک روزنامه را به زبانهای مناطق یا اقلیتهای ملی مورد تشویق و حمایت قرار دهند و یا تسهیل کنند یا

دو: انتشار منظم مقاله‌های روزنامه‌ای را به زبانهای مناطق یا اقلیتهای ملی مورد تشویق و حمایت قرار دهند و یا تسهیل کنند یا
 (ح) یک: هزینه‌های اضافی رسانه‌های همگانی در زبانهای مناطق یا اقلیتهای ملی را بعهده بگیرند، چنانچه قانون، کمکهای مالی برای وسایل ارتباط جمعی را بطور کلی در نظر گرفته است، یا
 دو: کمکهای مالی که اعطا می‌شوند را به تولیدات صوتی-تصویری به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها وسعت دهند؛
 (ث) آموزش خبرنگاران و کادرهای دیگر را که زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها را بکار می‌گیرند مورد حمایت مالی قرار دهند.

(۲) طرفین قرارداد متعهد می‌گردند، دریافت مستقیم و آزادانه‌ی برنامه‌های رادیو و تلویزیون کشورهای همسایه را که عیناً یا به شیوه‌ی مشابه به زبانهای مناطق یا اقلیتها پخش می‌شوند تضمین کنند و مانع تکثیر مجدد آنها نگردند. آنها همچنین متعهد می‌شوند تضمین کنند که آزادی بیان و عرضه‌ی آزادانه‌ی اطلاعات در مطبوعات را که عیناً یا به شیوه‌ی مشابه به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی انتشار می‌یابند، محدود نسازند. بهره‌گیری از این آزادیها وظایف و مسئولیتهایی را نیز به همراه دارد، به این دلیل نیز آنها می‌توانند در چهارچوبهای قانونی معین تحت شرایط، محدودیتهای و هشدارهای قانونی نیز قرار گیرند، همانطور که این اقدامات در یک جامعه‌ی دمکراتیک به منظور تأمین امنیت ملی، حفظ حاکمیت ملی و امنیت و نظم عمومی، و جهت پیشگیری از جنایات، حفظ تندرستی و ارزشهای اخلاقی، حفظ حیثیت و حقوق دیگران پرهیزناپذیر می‌باشند، برای اینکه از پخش اطلاعات محرمانه جلوگیری و اعتبار و استقلال قوه‌ی قضائیه تضمین شود.

(۳) طرفین قرارداد متعهد می‌شوند تضمین کنند که منافع و علایق سخنوران زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای ملی را در ارگانهایی که بر طبق موازین قانونی بوجود آمده‌اند و مسئولیت تضمین آزادی و پلورالیسم وسایل ارتباط جمعی را برعهده دارند نمایندگی کنند و مورد توجه قرار دهند.

ماده‌ی ۱۲: فعالیتها و نهادهای فرهنگی

(۱) در رابطه با نهادها و فعالیتهای فرهنگی - بویژه کتابخانه‌ها، فروشگاههای فروش و کرایه‌ی نوار ویدئویی، کانونهای فرهنگی، موزه‌ها و آرشیوها، آکادمی‌ها، تئاترها و سینماها و آثار ادبی و تولیدات فیلم، اشکال بومی نمایه‌های فرهنگی، فستیوالها و صنایع فرهنگی - امضاکنندگان متعهد می‌شوند در منطقه‌ای که این زبانها مورد استفاده قرار می‌گیرند از جمله با بهره‌گیری از تکنولوژیهای نو و به میزانی که ارگانهای دولتی در این زمینه مسئولیت، اختیارات یا امکان ایفای نقش دارند:

(الف) اشکال مختلف نمایه‌ها و فعالیتهای متعلق به زبانهای منطقه‌ای و اقلیتها را تشویق و همچنین امکانات و راههای مختلف دسترسی به آثاری را که به این زبانها خلق شده‌اند را مورد حمایت قرار دهند؛

(ب) امکانات و راههای مختلف دسترسی سخنوران زبانهای دیگر به آثاری را که به زبانهای منطقه‌ای و اقلیتها خلق شده‌اند را به شیوه‌ی حمایت [مالی] از ترجمه، دوبله کردن همزمان و یا ناهمزمان و تیترونیسی فیلمها مورد پشتیبانی قرار دهند؛

(ت) دسترسی سخنوران زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها به آثاری را که به زبانهای دیگر خلق شده‌اند به شیوه‌ی حمایت [مالی] از ترجمه، دوبله کردن همزمان و یا ناهمزمان و تیترونیسی فیلمها مورد پشتیبانی قرار دهند؛

(ث) تضمین کنند که ارگانهایی که مسئول برگزاری و حمایت از حرکتها متنوع فرهنگی می‌باشند، باید هنگام سازماندهی یا پشتیبانی از این فعالیتها مراتب این را به میزان مناسبی فراهم بیاورند که شناخت و کاربرد زبانهای منطقه‌ای و اقلیتها و همچنین فرهنگهای منطقه‌ای و اقلیتها مورد توجه قرار گیرند؛

(ج) از اقداماتی حمایت کنند که متضمن این امر می‌باشند که ارگانهای مسئول برگزاری و حمایت از حرکتها متنوع فرهنگی، خدمه و پرسنلی در اختیار داشته باشند که بر زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها و همچنین زبان مابقی مردم تسلط داشته باشند؛

(ح) مشوق این باشند که نمایندگان سخنوران زبانهای منطقه‌ای و اقلیتها هنگام بنیادگذاری نهادها و سازمانها و همچنین هنگام برنامه‌ریزی فعالیتهای فرهنگی مستقیماً دخیل داده شوند؛

(خ) مشوق و یا تسهیل‌کننده‌ی ایجاد یک یا چند ارگان برای جمع‌آوری، نگهداری، به اجرا و نمایش‌گزاری و انتشار آثاری که به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها خلق شده‌اند باشند؛

(د) در صورت ضرورت خدمات مترجمی و سرویسهای تحقیقات واژگان‌شناسی [فرهنگستان] بویژه در زمینه‌های واژه‌نگاری اداری، تجاری، اقتصادی، جامعه‌شناختی، تکنیکی و حقوقی در هر یک از زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتها ایجاد کنند یا مورد حمایتهای مالی قرار دهند و یا آن را تماماً تأمین مالی کنند.

- (۲) امضاکنندگان معاهد می‌شوند در مناطقی که زبانهای مناطق و اقلیتهای ملی ریشه در آنها ندارند، اجازه‌ی فعالیتهای و ایجاد نهادهای فرهنگی مناسب را در تطابقت با بند ۱ این ماده بدهند، اجرای آنها ترغیب کنند و یا خود آنها عرضه کنند، چنانچه تعداد سخنوران این زبان این امر را موجه می‌سازد.
- (۳) امضاکنندگان معاهد می‌شوند در اجرای سیاستهای فرهنگی در خارج از کشور زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای فرهنگی که به این زبانها تبلور می‌یابند را نیز مورد توجه قرار دهند.^۴

ماده‌ی ۱۳: زندگی اقتصادی و اجتماعی

- (۱) کشورهای طرف قرارداد در ارتباط با فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی معاهد می‌شوند که در سراسر کشور:
- الف) در قوانین خود تمام موازینی را حذف کنند که استفاده از زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای را در سندهایی که در زندگی اقتصادی و اجتماعی مردم کاربرد دارند - بویژه قراردادهای کار - همچنین در نوشتارهای تکنیکی مانند دفترچه‌های کاربرد دستگاهها و ماشین‌آلات صنعتی ممنوع یا محدود کرده‌اند؛
- ب) قید بندهایی را که استفاده از زبانهای منطقه‌ای یا زبانهای اقلیتهای را در آئین‌نامه‌های داخلی شرکتها و در اسناد خصوصی دست کم مابین سخنوران یک زبان واحد منتفی و یا محدود می‌سازند را ممنوع سازند؛
- ت) با عملکردهایی مقابله کنند که ممانعت‌هایی برای استفاده از زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای در ارتباط با فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی ایجاد می‌کنند؛
- ث) موجبات ترغیب و یا تسهیل کاربرد زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای را از راهها و با ابزارهایی که در زیربندهای الف تا ت این بند نام برده نشده‌اند را فراهم آورند.
- (۲) در ارتباط با فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی طرفین قرارداد معاهد می‌شوند، تا آنجا که ارگانهای دولتی آنها مسئولیت و اختیارات داشته باشند، در مناطقی که زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای بکار می‌روند، به میزان معقولانه:
- الف) در آئین‌نامه‌های مؤسسات بانکی و مالی مقرراتی را - بطرفی که با عرفهای تجاری منطبق باشند - قید کنند تا بر مبنای آنها استفاده از زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای در صدور و چاپ برگه‌ها و حواله‌های بانکی (چون چک، سفته و از این قبیل) و یا اسناد مالی دیگر ممکن شوند و جایی که لازم باشد اجرای همچون موازینی را پیگیری کنند؛
- ب) در آن بخشهای اقتصادی و اجتماعی که تحت کنترل و مسئولیت بلاواسطه‌ی آنهاست (بخش دولتی)، اقداماتی را جهت حمایت و رشد کاربرد زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای در پیش گیرند؛
- ت) تضمین کنند که نهادهای اجتماعی چون بیمارستانها، خانه‌های سالمندان و خوابگاهها امکان این را عرضه کنند که سخنوران زبانهای منطقه‌ای و اقلیتهای که به دلیل بیماری، سالمندی در این مکانها نیاز به رسیدگی دارند، به زبان خودشان پذیرفته، تحت معاینه و پرستاری قرار گیرند؛
- ث) از طرق مناسب تضمین کنند که آئین‌نامه‌های ایمنی به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای نیز در دسترس قرار گیرند؛
- ج) ترتیبی بدهند که اطلاعات ارگانهای دولتی مسئول در مورد حقوق مصرف‌کنندگان به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای نیز دستیافتنی باشند.

ماده‌ی ۱۴: تبادل و رای مرزها

- طرفین قرارداد معاهد می‌شوند:
- الف) توافقات دو یا چندجانبه‌ی موجود را رعایت کنند که آنها را با کشورهای مرتب می‌سازد که در آنها نیز این زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای عیناً و یا به شکل مشابه بکار می‌روند، و یا - اگر ضروری باشد - در تلاش انعقاد چنین قراردادهایی به منظور ایجاد رابطه در زمینه‌های فرهنگ، آموزش و پرورش، اطلاع‌رسانی، آموزش شغلی و ادامه‌ی تحصیل و آموزش مابین سخنوران این کشورها که زبان واحدی دارند باشند؛
- ب) در خدمت به زبانهای منطقه‌ای یا اقلیتهای همکاریهای فرامرزی، علی‌الخصوص بین ادارات محلی یا منطقه‌ای را تسهیل و تقویت کنند که مناطق تحت مسئولیت آنها این زبانها را، حال عیناً یا شبیه به هم، بکار می‌روند.

^۴ به دیگر سخن، کشورهای امضاکننده معاهد می‌دهند که در خارج از کشور نماینده‌ی صرفاً یک فرهنگ و یک زبان و یک ملیت نباشند. (م)

بخش چهارم – اجرای مفاد منشور

ماده ۱۵: ارائه گزارشهای منظم

- (۱) طرفین قرارداد به دبیر کل شورای اروپا به شیوه‌ای که کمیته‌ی وزرا تعیین می‌نماید گزارشی را در فواصل زمانی منظم در باره‌ی اجرای سیاستهایی که در انطباق با بخش دوم این منشور در پیش گرفته شده‌اند و همچنین در باره‌ی اقدامات انجام گرفته بر اساس مفادی که آنها از بخش سوم منشور پذیرفته‌اند ارائه می‌دهند. اولین گزارش در ظرف یک سال پس از رسمیت و اعتبار قانونی یافتن و لازم‌الاجرا بودن منشور از طرف کشور مربوطه ارائه می‌گردد. گزارشهای بعدی هر سه سال یکبار بعد از اولین گزارش تحویل داده می‌شوند.
- (۲) طرفین قرارداد گزارشهای خود را منتشر می‌سازند.

ماده ۱۶: بررسی و کنترل گزارش

- (۱) گزارشهایی که بر اساس ماده ۱۵ به دبیر کل شورای اروپا ارائه می‌شوند بر طبق ماده ۱۷ از طرف یک کمیسیون کارشناسی مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- (۲) سازمانها و جمعیتهایی که در هر یک از کشورهای طرف این قرارداد بر طبق موازین قانونی تشکیل شده‌اند می‌توانند کمیسیون کارشناسی را در مورد مسائلی که مربوط به تعهدات کشورهای آنها بر مبنای بخش سوم این منشور می‌باشند آگاه سازند. کمیسیون کارشناسی می‌تواند بعد از مشورت با کشور مربوطه اطلاعات مزبور را وارد گزارشی کند که بر اساس بند ۳ این ماده تحریر می‌کند. این سازمانها و جمعیتها همچنین می‌توانند اظهارات و نظرات کتبی خود را در ارتباط با سیاستهایی که کشورهای طرف قرارداد در انطباق با بخش دوم این منشور در پیش گرفته‌اند ارائه کنند.
- (۳) کمیسیون کارشناسی بر اساس گزارشهایی که در بند ۱ و اطلاعاتی که در بند ۲ این ماده نام برده شده‌اند، گزارشی را برای ارائه به کمیته‌ی وزرا تحریر می‌کند. سپس شورای وزرا از طرفهای قرارداد درخواست می‌کند که در مورد این گزارش اظهارنظر کنند. در خاتمه ممکن است گزارش مزبور به انضمام اظهارنظرهای طرفین قرارداد از طرف شورای وزرا منتشر شود.
- (۴) گزارشی که در بند ۳ از آن سخن رفت بویژه پیشنهادات کمیسیون کارشناسی به شورای وزرا جهت تدوین توصیه‌های ضرور شورای وزرا خطاب به یک یا چند طرف قرارداد حاضر را نیز دربرمی‌گیرد.
- (۵) دبیر کل شورای اروپا به تجمع پارلمانی هم اجازه می‌دهد هر دو سال یکبار بطور مشروح در مورد اجرای مفاد منشور گزارش دهد.

ماده ۱۷: کمیسیون کارشناسی

- (۱) کمیسیون کارشناسی مرکب از اعضای شورای اروپا می‌باشند. هر یک از این اعضا یک نماینده در کمیسیون کارشناسی دارند. هر یک از این نمایندگان از طرف کمیته‌ی وزرا از فهرست تعدادی از شخصیتهای بالاترین درجه‌ی صداقت و دانش شناخته شده در مورد مسائل مربوط به منشور که کشور طرف قرارداد در اختیار وی می‌گذارد برمی‌گزینند.
- (۲) اعضای کمیسیون کارشناسی برای مدت ۶ سال انتصاب می‌شوند؛ انتصاب مجدد جایز است. در صورتیکه عضوی قادر نباشد مدت خدمت خود را به پایان برساند، کسی دیگری بر اساس مکانیسمی که در بند ۱ تشریح شد جای وی را می‌گیرد، این شخص مدت ۶ سال خدمت وی را به پایان می‌رساند.
- (۳) کمیسیون کارشناسی برای خود یک نظامنامه‌ی داخلی تدوین می‌نماید. دبیرخانه‌ی آن از طرف دبیر کل شورای اروپا اداره می‌شود.

بخش پنجم – مقررات پایانی

ماده ۱۸

این تفاهمنامه جهت امضاء در اختیار اعضای شورای اروپا قرار می‌گیرد. این سند برای اجرای مفاد آن نیاز به تصویب، پذیرش و یا صدور مجوز مربوطه از جانب پارلمان کشورهای مربوطه دارد. و سندهای مربوط به تصویب، پذیرش و مجوز اجرای این قرارداد پیش دبیر کل شورای اروپا نگهداری می‌شوند.

ماده ۱۹

- (۱) این منشور در اولین روز ماه سه ماه بعد از روزی اجرا می‌گردد که در آن ۵ عضو شورای اروپا طبق ماده ۱۸ موافقت خود را با آن اعلام می‌نماید و خود را ملزم به اجرای مفاد آن می‌کنند.
- (۲) برای هر کشور عضوی که بعدها موافقت خود را با منشور عنوان می‌کند و خود را ملزم به اجرای اصول مندرج در آن می‌نماید، اعتبار قانونی یافتن و لازم‌الاجرا بودن مفاد این قرارداد اولین روز سه ماه بعد از روزی خواهد بود که این کشور سند مربوط به تصویب، پذیرش یا مجوز صادر شده توسط دولت یا پارلمان کشور مربوطه را به شورای اروپا جهت نگهداری تحویل می‌دهد.

ماده ۲۰

- (۱) کمیته‌ی وزیران شورای اروپا می‌تواند بعد از اعتبار قانونی یافتن و لازم‌الاجرا بودن این منشور هر کشور غیرعضو دیگر را دعوت کند، به این تفاهمنامه بپیوندد.
- (۲) این منشور برای هر کشور که به آن می‌پیوندد در اولین روز سه ماه بعد از روزی اعتبار قانونی خواهد یافت که این کشور در آن سند مربوط به پیوستن خود به آن را به شورای اروپا جهت نگهداری تحویل می‌دهد.

ماده ۲۱

- (۱) هر کشوری که به این پیماننامه می‌پیوندد می‌تواند هنگام امضاء آن یا هنگام سپردن سند مربوط به تصویب و پذیرش آن از طرف دولت یا پارلمان مربوطه و یا سند پیوستن به آن به شورای اروپا، اعلام کند که اجرای بندهای ۲ تا ۵ ماده ۷ را مقید به شرط و شرطهایی می‌کند. قائل شدن شروط دیگر جایز نیست.
- (۲) هر کشور طرف قراردادی که شروطی را بر اساس بند ۱ قائل شده است می‌تواند هر زمانی که بخواهد طی توضیحی که برای دبیرکل شورای اروپا می‌فرستد اعلام کند که قائل شدن این قید و بندها را پس می‌گیرد. این انصراف بلافاصله بعد از رسیدن آن به دست دبیرکل شورا اعتبار قانونی و عملی خواهد یافت.

ماده ۲۲

- (۱) هر یک از کشورهای امضاءکننده می‌تواند منشور حاضر را طی ابلاغیه‌ای که برای دبیرکل شورای اروپا ارسال می‌دارد فسخ و بدین ترتیب انفصال خود از قرارداد را اعلام نماید.
- (۲) این انفصال اولین روز شش ماه بعد از روزی اعتبار قانونی خواهد یافت که ابلاغیه‌ی مربوطه به دست دبیرکل رسیده باشد.

ماده ۲۳

دبیرکل شورای اروپا به همه‌ی کشورهای عضو شورای اروپا که منشور حاضر را امضاء نموده‌اند و هر کشور دیگری که به آن می‌پیوندد، نکات ذیل را ابلاغ می‌نماید:

- الف) هر امضایی را؛
 ب) هر سپردن تصویبنامه، موافقتنامه و سند پیوستن به این پیمان را؛
 ت) هر زمان اعتبار قانونی یافتن تفاهمنامه بر طبق ماده‌های ۱۹ و ۲۰ را؛
 ث) هر فعل و انفعال دیگر، ابلاغیه یا خبر در ارتباط با این تفاهمنامه را.

به جهت سندیت و رسمیت بخشیدن به این بیانیه نمایندگان کشورهای امضاءکننده آن را امضاء کردند.

این کار در پنجم نوامبر ۱۹۹۲ در شهر ستراسبورگ به زبانهای انگلیسی و فرانسوی انجام پذیرفت. اینجا باید گفته شود که هر دو نسخه که اصل آنها در بایگانی شورای اروپا نگهداری می‌شود به یک میزان اهمیت و اعتبار قانونی دارند. دبیرکل شورای اروپا برای تمام کشورهای عضو شورای اروپا و همه‌ی کشورهایایی که برای امضاء و پیوستن به این بیانیه دعوت شده‌اند کپی تایید شده ارسال می‌دارد.